

**Vaasan hallinto-oikeus**

Korsholmanpuistikko 43  
PL 204  
65101 VAASA  
Puhelin 029 56 42611  
Faksi 029 56 42760  
Sähköposti vaasa.hao@oikeus.fi

**Päätös**

1 (11)  
1156/11.01.00/2013  
761/11.01.00/2017

Antopäivä

30.8.2017

Päätösnumero

17/0365/3

Diaarinumero

00599/15/5132

**Asia**

Valitus ympäristönsuojelulain mukaisessa hallintopakkoasiassa

**Muutoksenhakija**

Oy Teboil Ab

**Päätös, jota vaatimus koskee**

Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta 19.3.2015 § 26

Ympäristö- ja rakennuslautakunta on määrännyt ympäristönsuojelulain 84 §:n nojalla Oy Teboil Ab:n Teboil Lohja Tynninharjun automaattiaseman lopettamiseen liittyvistä toimenpiteistä seuraavaa:

1. Oy Teboil Ab:n on lopetettava polttonesteiden jakeluasematoiminta ja tyhjennettävä polttonestesäiliöt Teboil Lohja Tynninharjun jakeluasemalla osoitteessa Ojamonharjuntie 65, 08200 Lohja, kiinteistöllä 444-454-1-209 ympäristönsuojelulain vastaisena mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 30.9.2015 mennessä.

2. Pohjavettä ja maaperää on tarkkailtava tehostetusti olemassa olevista näytestä (havaintoputki GA1 ja huokoskaasuputki PR 1/03) kerran kolmessa kuukaudessa, kunnes suunnitelma toiminnan lopettamisen jälkeisestä tarkkailusta on hyväksytty. Pohjavesinäytteestä tulee analysoida öljyhiilivetyjakeiden (C<sub>10</sub>-C<sub>40</sub>), bensiinijakeiden (C<sub>5</sub>-C<sub>10</sub>), BTEX-yhdisteiden sekä bensiinin lisäainesten MTBE, TAME, TAEE, ETBE, DIPE ja etanoli pitoisuudet. Huokoskaasunäytteestä tulee analysoida haihtuvien hiilivetyjen kokonaispitoisuus (TVOC) ja eriteltyinä BTEX-yhdisteet, MTBE ja TAME. Näytteenotto ja analysointi tulee tehdä asianmukaisia menetelmiä käyttäen. Näytteenottotulokset on toimitettava välittömästi Lohjan ympäristövalvontaan.

Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta on asettanut ympäristönsuojelulain 88 §:n nojalla juoksevan uhkasakon päävelvoitteen 1 tehosteeksi. Uhkasakkoksiksi on määrätty yksi viikko. Uhkasakon kiinteäksi peruseräksi on määrätty 50.000 euroa ja lisäeräksi 10.000 euroa. Jos päävelvoitetta ei noudateta, Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta voi uhkasakkolain 10 §:n nojalla tuomita uhkasakon maksettavaksi.

Päätöksessä on lisäksi mainittu, että mikäli kiinteistöä 444-454-1-209 koskeva

käyttöoikeus luovutetaan, on päätöksessä mainitusta velvoitteesta ja sen uhasta ilmoitettava luovutuksensaajalle ottamalla luovutuskirjaan sitä koskeva maininta tai muutoin todisteellisesti. Velvoitetun on lisäksi ilmoitettava uhan asettaneelle viranomaiselle luovutuksensaajan nimi ja osoite.

Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta on ilmoittanut päätöksestä uhkasakolain 19 §:n edellyttämällä tavalla Maanmittauslaitokselle, jotta kiinteistöä 444-454-1-209 koskevasta päävelvoitteesta 1 ja sen tehosteeksi annetusta uhasta tehtäisiin merkintä kiinnityksistä pidettävään rekisteriin.

Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta on lisäksi ympäristönsuojelulain 90 §:n nojalla antanut Oy Teboil Ab:n Teboil Lohja Tynninharjun automaattiaseman lopettamiseen liittyvät määräykset 3-7, joista määräykset 3-5 ja 7 kuuluvat seuraavasti.

3. Ympäristö- ja rakennuslautakunta velvoittaa Oy Teboil Ab:n esittämään aikataulutetun suunnitelman lopettamiseen liittyvistä toimenpiteistä, kuten polttonesteiden jakelulaitteiden purkamisesta ja poistamisesta sekä maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuuden tutkimisesta. Suunnitelman tulee olla asiantuntevan tahon laatima ja se tulee esittää hyväksyttäväksi Lohjan ympäristövalvontaan viimeistään 31.5.2015 mennessä.

4. Kaikki sekä nykyiseen että aiemmin alueella tapahtuneeseen polttonesteiden jakeluun liittyvät rakenteet ja laitteistot tulee purkaa ja poistaa paikalta viimeistään 30.11.2015 mennessä. Purkutöissä tulee käyttää päteviä urakoitsijoita ja purkutyöt tulee suorittaa riittävää huolellisuutta ja varovaisuutta noudattaen.

5. Rakenteiden ja laitteistojen poistamisen jälkeen maaperän ja pohjaveden mahdollinen pilaantuminen tulee tutkia välittömästi ja tarvittaessa kunnostaa. Kiinteistön maaperän tila ja haitta-ainepitoisuudet tulee selvittää edustavilla maaperätutkimuksilla ulkopuolisen, pätevän ja kokeneen ympäristökonsultin toimesta 31.12.2015 mennessä. Tutkimustulosten perusteella on arvioitava maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve valtioneuvoston asetuksen 214/2007 mukaisesti. Pilaantuneisuustutkimuksesta tulee laatia raportti, joka sisältää selvityksen maaperän tilasta ja arvion maaperän pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeesta. Raportti on toimitettava Lohjan kaupungin ympäristöviranomaiselle ja Uudenmaan ELY-keskukselle 31.1.2016 mennessä. Jakeluasematoiminnasta pilaantuneesta maaperästä ja pohjavedestä tulee tehdä ympäristönsuojelulain 78 §:n mukainen ilmoitus Uudenmaan ELY-keskukselle ja puhdistaa maaperä ja pohjavesi ELY:n määräysten mukaisesti.

...

7. Asiantuntevan tahon laatima suunnitelma rakenteiden ja laitteistojen purkamisen jälkeiseksi maaperän ja pohjaveden tarkkailuksi tulee esittää hyväksyttäväksi Lohjan ympäristövalvontaan 31.1.2016 mennessä.

Ympäristönsuojeluviranomainen voi tarvittaessa päättää tarkkailutulosten tai muiden vastaavien uusien tietojen perusteella erikseen pohjaveden tarkkailun muutoksista.

Ympäristö- ja rakennuslautakunta on määrännyt, että määräyksiä 1 ja 2 tulee

noudattaa ympäristönsuojelulain 101 §:n 3 momentin mukaisesti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta.

### Vaatimukset hallinto-oikeudessa

*Oy Teboil Ab* on vaatinut, että ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöksessä asetettu päävelvoite 1 ja siihen liittyvä uhkasakko sekä velvoitteet 3-5 ja 7 kumotaan. Lisäksi yhtiö on vaatinut, että määräys päätöksen noudattamisesta muutoksenhausta huolimatta kumotaan ja päätöksen täytäntöönpano kielletään.

Yhtiö on vaatimustensa tueksi esittänyt muun muassa, että jakeluaseman toiminnalle on vuonna 1996 myönnetty ympäristölupamenettelylain (735/1991) nojalla toistaiseksi voimassa oleva ympäristölupa, joka ympäristönsuojelulain ja uuden ympäristönsuojelulain voimaantulo- ja siirtymäsäännösten myötä on jäänyt voimaan.

Valituksenalaisessa päätöksessä Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta on todennut, että uuden ympäristönsuojelulain siirtymäsäännösten mukaan hallintoviranomaisessa tämän lain voimaan tullessa vireillä olevat asiat käsitellään ja ratkaistaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti ja että jakeluasematoiminnan lopettamisasiassa sovelletaan täten ympäristönsuojelulakia (86/2000) ja ympäristönsuojeluasetusta (169/2000). Jakeluasematoiminnan lopettamisasia ei ole kuitenkaan ollut vireillä uuden ympäristönsuojelulain voimaan tullessa. *Oy Teboil Ab* on hakenut Tynninharjun jakeluasemalle uutta ympäristölupaa, jonka Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta hylkäsi päätöksellään 17.3.2011 § 57 ja jota päätöstä koskevan yhtiön valituksen Vaasan hallinto-oikeus ja korkein hallinto-oikeus hylkäsivät. Korkeimman hallinto-oikeuden päätös koskee kuitenkin ainoastaan yhtiön esittämää uutta ympäristölupahakemusta, ei jakeluaseman voimassa olevaa ympäristölupaa. Asiassa ei ole ollut kyse voimassa olevan ympäristöluvan muuttamisesta tai peruuttamisesta eikä korkein hallinto-oikeus ole päätöksessä oma-aloitteisesti voinutkaan ulottaa ratkaisuaan koskemaan alkuperäisen luvan muuttamista tai peruuttamista. Alkuperäinen ympäristölupa on edelleen voimassa eikä sitä koskeva muuttamis- tai peruuttamisasia ole ollut vireillä uuden ympäristönsuojelulain voimaan tullessa. Näin ollen uuden ympäristönsuojelulain 228 §:n nojalla Tynninharjun jakeluaseman ympäristölupa sovelletaan uuden ympäristönsuojelulain 9 lukua.

Uuden ympäristönsuojelulain 228 §:n 2 momentin mukaan ympäristönsuojelulainsäädännön voimaanpanosta annetulla lailla kumottujen lakien nojalla annettua lupaa, siihen rinnastettavaa päätöstä tai muuta päätöstä, joka on voimassa lain voimaan tullessa, on noudatettava, jollei laissa jäljempänä toisin säädetä. Näihin lupaan rinnastettaviin tapauksiin sovelletaan myös luvan voimassaoloa koskevia säännöksiä ja valvonnasta ja hallintopakosta annettuja säännöksiä. Tapaukseen ei tule soveltaa hallintopakkosäännöksiä, koska yhtiö ei ole rikkonut ympäristönsuojelulakia, sen nojalla annettua asetusta tai määräystä ympäristönsuojelulain 84 §:n tarkoittamalla tavalla.

Päätöksessä on ilmoitettu perusteeksi hallintopakkopäätöksen antamiselle se, että toiminnasta aiheutuu pohjaveden pilaantumisvaaraa. Toiminta on vakiintunut ja jatkunut vuosia eikä toiminnassa ole havaittu mitään aiemmasta poikkeavaa, mikä aiheuttaisi riskin pohjavedelle. Jakeluasemalla ei ole tapahtunut

onnettomuutta eikä maaperän tai pohjaveden pilaantumista ole havaittu.

Asiassa ei voida ympäristönsuojelulain 84 §:n 1 momentin 1 kohdan nojalla antaa yhtiölle määräystä toiminnan lopettamisesta. Yhtiön jakeluasemalla on ympäristölupaan perustuva lupa toimia. Edellä mainitun lainkohdan nojalla määräys toiminnan keskeyttämiseksi voidaan antaa vain, jos toiminta rikkoo lakia, mistä yhtiön ympäristöluvan mukaisessa toiminnassa ei ole kyse. Mikäli toiminta halutaan keskeyttää, on asiassa sovellettava uuden ympäristönsuojelulain 9 luvun säännöksiä. Vasta kun toiminnan peruuttamisesta on olemassa lainvoimainen päätös, on tämä peruuttamista koskeva päätös mahdollista määrätä hallintopakolla täytäntöön. Hallintopakkoa voidaan lähtökohtaisestikin soveltaa vain tilanteisiin, joissa velvoitteen peruste on selvä. Hallintopakolla voidaan antaa määräys jo olemassa olevan velvoitteen toteuttamiseksi. Nyt mitään velvoitetta lopettaa toiminta ei ole, joten valituksenalainen päätös tulee perusteettomana kumota.

Yhtiön vireillä oleva ympäristölupahakemus on käsiteltävä ensin ja vasta sen jälkeen on mahdollista arvioida toiminnan jatkamisen edellytyksiä. Yhtiö on laittanut uuteen tekniikkaan perustuvan ympäristölupahakemuksen vireille 21.12.2012 ja asia on edelleen Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunnassa käsiteltävänä. Yhtiön oikeusturva edellyttää, että vireillä oleva lupa-asia käsitellään ensin. Tässä vaiheessa tehtynä hallintopakkopäätös on kumottava ennenaikaisena.

Kumottavaksi vaaditut lopettamisvelvoitteet tarkoittavat sisällöltään polttoainejakelutoiminnan lopullista päättämistä Tynninharjun automaattiasemalla. Lopettamiseen liittyviä velvoitteita ei kuulu käsitellä hallintopakkoasiana vaan Teboil Lohjan Tynninharjun ympäristöluvan muuttamisena tai peruuttamisena. Mainitut ehdot ovat siten lakiin perustumattomia ja toiminnanharjoittajan kannalta kohtuuttomia, koska ehtojen noudattaminen tarkoittaisi käytännössä sitä, ettei yhtiö voisi enää harjoittaa ympäristölupansa mukaista jakeluasematoimintaa. Yhtiö kuitenkin hyväksyy pohjaveden ja maaperän tarkkailuvelvoitteita koskevan päävelvoitteen 2 sekä rakenteiden ja laitteiden kunnossapitoa ja toiminnassa noudatettavaa varovaisuutta ja huolellisuutta koskevan määräyksen 6. Kyseisten määräysten noudattaminen ei riko yhtiön oikeutta harjoittaa ympäristölupansa mukaista toimintaa tai tee merkityksettömäksi oikeutta lainmukaiseen ympäristöluvan muutos- tai peruutuskäsittelyyn.

Kuten yhtiö on edellä esittänyt, valituksenalaisessa päätöksessä asetetut hallintopakkomääräykset ovat perusteettomia, koska yhtiöllä on voimassa olevaan ympäristölupaan perustuva oikeus harjoittaa jakeluasematoimintaa. Näin ollen myöskään uhkasakoille ei ole ympäristönsuojelulain tai uhkasakkolain mukaisia perusteita, joten nekin tulee perusteettomina kumota. Hallintopakkopäätös rikkoo tarkoitussidonnaisuuden periaatetta, koska hallintopakkoa on käytetty luvattoman toiminnan lopettamiseksi, vaikka yhtiöllä on voimassa oleva ympäristölupa.

Hallintopakkopäätös on suhteellisuus- ja tarkoitussidonnaisuusperiaatteen vastainen, koska toiminnan lopettaminen aiheuttaa kohtuuttomia menetyksiä Oy Teboil Ab:lle. Päätös loukkaa yhtiön oikeusturvaa tilanteessa, jossa ei ole osoitettu olevan käsillä riskiä sellaisen oikeushyvän loukkaamisesta, jonka suojelemiseksi yhtiön oikeuksien loukkaaminen olisi suhteellisuusperiaatteen nojalla

hyväksyttävää. Toiminta ei aiheuta sellaista välitöntä riskiä pohjavedelle, joka edellyttäisi valituksenalaisen päätöksen välitöntä täytäntöönpanoa.

Yhtiöllä on oltava samanlainen oikeus saattaa ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa myönnettyyn ympäristölupaan perustuvan jakeluasematoimintaa koskevan hallintopakon peruste oikeusistuimen käsiteltäväksi kuin ympäristönsuojelulain nojalla ympäristöluvan saaneella jakeluasemalla olisi. Jos lautakunnan päätös jää pysyväksi, ympäristöluvan nojalla toimiva toiminnanharjoittaja joutuu suoraan hallintopakkotoimien kohteeksi ilman mahdollisuutta saattaa hallintopakon perustetta oikeusistuimen käsiteltäväksi. Oy Teboil Ab:n oikeus harjoittaa toimintaa ei ole lakannut eikä toiminta muuttunut lainvastaiseksi pelkästään sillä perusteella, että asiallisesti toiminnan muuttamista koskeva uusi lupahakemus on hylätty.

Valituksenalainen päätös on perustuslain 21 §:n ja Euroopan ihmisoikeussopimuksen artiklan 6 perusteella kumottava, jotta Oy Teboil Ab:n perusoikeuksiin kuuluva oikeus oikeudenmukaisen oikeudenkäyntiin voidaan turvata. Oy Teboil Ab:n harjoittaman jakeluasematoiminnan jatkumista ei voida ratkaista pelkästään valituksenalaisen hallintopakkopäätöksen perusteella ilman, että toiminnan perusteena oleva oikeus ensin lakkautetaan prosessissa, jossa tehdyt päätökset voidaan saattaa tuomioistuinkäsittelyyn.

#### **Asian käsittely hallinto-oikeudessa**

*Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta* on antamassaan lausunnossa todennut, ettei aikaisempi ympäristölupahakemuksen hylkäävä päätös ole ollut esteenä toisenlaiseen tekniikkaan perustuvan lupahakemuksen vireille panemiseen. Uuden 21.12.2012 vireille tulleen ympäristölupahakemuksen vireilläolo ei myöskään ole ollut oikeutus nykyisen toiminnan jatkamiselle. Ympäristö- ja rakennuslautakunta on 23.4.2015 tehnyt päätöksen, jonka mukaan ympäristölupaa ei myönnetä.

Lautakunta on esittänyt, että koska ympäristöluvanvaraista toimintaa harjoitetaan ympäristönsuojelulain vastaisesti ilman ympäristönsuojelulain 28 §:n mukaista lupaa, on lautakunta voinut määrätä toiminnan lopetettavaksi. Lautakunnan käsityksen mukaan kohteessa tulee lopettaa polttonesteiden jakelu mahdollisimman pikaisesti, koska kohteessa harjoitetaan tällä hetkellä toimintaa I luokan tärkeällä pohjavesialueella puutteellisin suojausrakentein aiheuttaen näin sekä maaperän että pohjaveden pilaantumisvaaraa. Toiminnanharjoittajalla on ollut riittävästi aikaa reagoida korkeimman hallinto-oikeuden 9.10.2013 antamaan päätökseen, eikä määräys polttonesteiden jakeluasematoiminnan lopettamiselle 30.9.2015 mennessä ole kohtuuton.

*Oy Teboil Ab* on antamassaan vastineessa esittänyt muun ohella, että kyseessä olevaa toimintaa harjoitetaan vuonna 1996 myönnettyyn toistaiseksi voimassa olevaan lupaan perustuen. Polttonesteiden jakeluasematoimintaa ei siten voida määrätä lopetettavaksi ympäristönsuojelulain 84 §:n mukaiseen hallintopakko-menettelyyn nojautuen, sillä yhtiö ei ole toiminnassaan rikkonut ympäristönsuojelulakia taikka mitään muutakaan sen nojalla annettua säädöstä tai määräystä. Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunnan valituksenalainen päätös tulee kumota valituksessa edellytetyiltä osin lain vastaisena.

**Merkintä**

Vaasan hallinto-oikeus on välipäätöksellään 5.6.2015 nro 15/0329/3 kieltänyt ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöksen täytäntöönpanon.

Hallinto-oikeudella on ollut käytettävissä Lohjan ympäristölautakunnan 24.3.2011 antaman ympäristölupa-asiaa koskevan päätöksen perusteena olevat asiakirjat ja Vaasan hallinto-oikeuden 29.2.2012 antama päätös nro 12/0141/2 sekä korkeimman hallinto-oikeuden 9.10.2013 antama päätös taltionumero 3220.

**Hallinto-oikeuden ratkaisu**

Hallinto-oikeus muuttaa Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöstä velvoitteen 1 osalta siten, että se kuuluu muutettuna seuraavasti:

1. Oy Teboil Ab:ta kielletään ympäristönsuojelulain 84 §:n nojalla 31.12.2017<sup>1</sup> jälkeen jatkamasta Lohjan kaupungissa kiinteistöllä 444-454-1-209 osoitteessa Ojamonharjuntie 65 harjoitettua Teboil Lohja Tynninharjun polttonesteiden jakeluaseman toimintaa ja yhtiö veloitetaan tyhjentämään jakeluaseman polttonestesäiliöt mainittuun määräaikaan mennessä ellei toimintaa ja siltä edellytettävää ympäristölupaa ole sitä ennen muutettu niin, ettei toiminnasta aiheudu ympäristönsuojelulain 8 §:ssä kiellettyä seurausta.

Hallinto-oikeus kumoo Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöksen velvoitteiden 4, 5 ja 7 osalta. Muilta osin valitus hylätään.

Valituksen vireilläolosta johtuneen ajan kulumisen vuoksi velvoitteen 3 mukaisen suunnitelman esittämiselle asetettua määräaikaa pidennetään siten, että se päättyy 30.11.2017.

Samalla hallinto-oikeus määrää välipäätöksessä 5.6.2015 numero 15/0329/3 asetetun täytäntöönpanon kiellon heti lakkaamaan.

**Perustelut***Sovellettava laki*

Uusi ympäristönsuojelulaki (527/2014) on tullut voimaan 1.9.2014. Mainitun lain 229 §:n mukaan tällöin hallintoviranomaisessa tai tuomioistuimessa vireillä ollut asia käsitellään ja ratkaistaan, mikäli uuden lain voimaantulo- ja siirtymäsäännöksistä ei muuta johdu, vanhan ympäristönsuojelulain (86/2000) säännösten mukaisesti.

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan Lohjan ympäristövalvonta on lähettänyt toiminnanharjoittaja Oy Teboil Ab:lle 22.10.2013 päivätyyn kuulemiskirjeen, joka on koskenut ympäristönsuojelulain 84 §:n ja 90 §:n mukaisten määräysten antamista kyseessä olevan jakeluasematoiminnan lopettamiseen liittyen. Asia on siten ollut vireillä hallintoviranomaisessa, kun uusi ympäristönsuojelulaki on tullut voimaan. Tässä kuten myös jäljempänä perustelujen eri kohdissa olevat viittaukset ympäristönsuojelulakiin tarkoittavat siten lakia 86/2000.

### *Toiminnan lopettaminen*

#### Sovellettavia säännöksiä

Ympäristönsuojelulain 8 §:n 1 momentin mukaan ainetta tai energiaa ei saa panna tai johtaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että 1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua, 2) toisen kiinteistöllä oleva pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää, tai 3) toimienpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Ympäristönsuojelulain 84 §:n (1590/2009) 1 momentin mukaan valvontaviranomainen voi: 1) kieltää sitä, joka rikkoo ympäristönsuojelulakia, sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä, 2) määrätä sen, joka rikkoo ympäristönsuojelulakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa, 3) määrätä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menettelyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta sekä 4) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aiheuttaa epäillä sen aiheuttavan ympäristönsuojelulain vastaista pilaantumista.

Ympäristönsuojelulain 88 §:n 1 momentin mukaan viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta, ympäristönsuojelulain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

#### Taustaa

Asiakirjoista saatavan selvityksen mukaan Oy Teboil Ab:n polttonesteiden jakeluaseman toiminta kiinteistöllä 444-454-1-209 on perustunut vuonna 1996 myönnettyyn ympäristölupamenettelylain mukaiseen toistaiseksi voimassa olevaan ympäristölupaan. Lohjan ympäristölautakunta on 6.3.2008 päättänyt, että toiminnalle tulee hakea uusi ympäristölupa 20.6.2008 mennessä, jos kyseessä olevaa polttonesteiden jakelua jatketaan 20.6.2008 jälkeen. Lautakunta on katsonut, että toiminta on tarvinnut ympäristöluvan, koska jakeluaseman toiminta ja sitä koskevat määräykset eivät kokonaisuutena arvioiden enää olennaisilta osin täyttäneet ympäristönsuojelulain vaatimuksia maaperän ja pohjaveden suojausratkaisujen suhteen.

Lohjan ympäristölautakunta on hylännyt Oy Teboil Ab:n ympäristölupahakemuksen 24.3.2011. Toiminnanharjoittajan valitus lautakunnan päätöksestä on hylätty hallinto-oikeudessa 29.2.2012 ja valitus hallinto-oikeuden päätöksestä on hylätty korkeimmassa hallinto-oikeudessa 9.10.2013. Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksen perusteluissa on todettu, että kun otetaan huomioon jakeluaseman sijainti pohjavesialueella ja alueen maaperän laatu saattaa hakemuksen mukainen polttonesteiden jakeluasematoiminta aiheuttaa pohjaveden pilaantumisvaaraa, jota ei voida poistaa yhtiön esittämällä tai muillakaan suojaustoimenpiteillä tai luvassa annettavilla määräyksillä. Hakemuksen mukaista paikkaa ei voida ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentti huomioon ottaen pi-

tää saman lain 6 §:ssä tarkoitettuna hyväksyttävänä sijoituspaikkana kysymyksessä olevalle toiminnalle.

#### Päävelvoite 1

Ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulon jälkeen annetun lain (113/2000) 2 §:n 3 kohdan ja 4 §:n 1 momentin mukaan ympäristölupamenettelylain nojalla annettua lupaa, joka on voimassa ympäristönsuojelulain voimaan tullessa, on noudatettava, jollei tästä laissa toisin säädetä. Mainitun lain 4 §:n 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettuun lupaan sovelletaan ympäristönsuojelulain 9 ja 13 luvun säännöksiä. Ympäristönsuojelulain 9 luvussa säädetään luvan voimassaolosta ja 13 luvussa ympäristönsuojelulain mukaisesta valvonnasta ja hallintopakosta.

Oy Teboil Ab:n edellä mainitun ympäristölupahakemuksen hylkäämisestä ei ole seurannut ympäristölupamenettelylain mukaisen ympäristöluvan voimaantulon päättymistä. Toiminnanharjoittajalla on mainitun voimaantulon jälkeen 4 §:n 1 momentin nojalla ollut oikeus harjoittaa toimintaa vuonna 1996 myönnetyn luvan perusteella, kunnes asiasta ympäristönsuojelulain 9 tai 13 luvun nojalla mahdollisesti käynnistettävässä menettelyssä on toisin määrätty.

Mikäli toiminnasta aiheutuu ympäristönsuojelulaissa kielletty seuraus eikä toiminnan jatkamisen edellytyksiä saada täytetyksi lupaa muuttamalla, toiminta voidaan keskeyttää ympäristönsuojelulain 84 §:n mukaisesti hallintopakkoa käyttäen. Jos luvan myöntämisen edellytyksiä ei täytetä määräajassa, lupaviranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa koko luvan mainitun lain 59 §:n nojalla.

Polttoneiteiden jakeluasema sijaitsee Lohjanharjun tärkeällä pohjavesialueella varsinaisen pohjaveden muodostumisalueella. Ympäristölupahakemuksen hylkäämistä on yllä mainitussa korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä perusteltu muun muassa sillä, että kun otetaan huomioon jakeluaseman sijainti pohjavesialueella ja alueen maaperän laatu, saattaa hakemuksen mukainen polttoneiteiden jakeluasematoiminta aiheuttaa pohjaveden pilaantumista, jota ei voida poistaa yhtiön esittämällä tai muillakaan suojaustoimenpiteillä tai luvassa annettavilla määräyksillä. Päätöksessä on katsottu, että hakemuksen mukaista paikkaa ei voida ympäristönsuojelulain 42 §:n 1 momentti huomioon ottaen pitää saman lain 6 §:ssä tarkoitettuna hyväksyttävänä sijoituspaikkana kysymyksessä olevalle toiminnalle.

Ympäristöluvan myöntämiselle ei ole ollut ympäristönsuojelulaissa säädettyjä edellytyksiä ja lupahakemus on hylätty lainvoiman saaneella päätöksellä. Hallinto-oikeus katsoo, että tällaisessa tilanteessa ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettua pohjaveden pilaamiskiellon kannalta riskijä aiheuttavan toiminnan jatkamista vain ympäristölupamenettelylain mukaisen ympäristöluvan nojalla ei ole enää ollut perusteita sallia.

Uuden lupahakemuksen vireillepano ei ole esteenä vanhaa jakeluasemaa koskevan hallintopakkoapäätöksen tekemiselle tilanteessa, jossa jakeluaseman sijoittamista koskeva ympäristölupahakemus on hylätty lainvoimaisella päätöksellä.



Yllä esitetyn perusteella hallinto-oikeus muuttaa Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunnan päätöstä päävelvoitteen 1 osalta ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

#### Muut velvoitteet

Ympäristönsuojelulain 90 §:n 1 momentin mukaan luvanvaraisen toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta. Jos lupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamiseksi tarvittavista toimista, lupaviranomaisen on mainitun pykälän 3 momentin mukaan annettava tätä tarkoittavat määräykset. Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus. Tarkkailua koskevat määräykset annetaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 46 §:ssä säädetään.

Valituksenalaisen päätöksen määräyksessä 3 toiminnanharjoittaja on veloitettu määräaikaan mennessä esittämään aikataulutettu suunnitelma toiminnan lopettamiseen liittyvistä toimenpiteistä, kuten polttonesteiden jakelulaitteiden purkamisesta ja poistamisesta sekä maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuuden tutkimisesta. Kun otetaan huomioon, mitä edellä on lausuttu päävelvoitteesta 1, hallinto-oikeus katsoo, että lautakunta on voinut samassa menettelyssä antaa edellä mainitun suunnitelman esittämistä koskevan määräyksen.

Valituksen vireillä olosta johtunut ajan kuluminen huomioon ottaen suunnitelman esittämiselle asetettua määräaika on pidennetty päättymään edellä ratkaisuosasta ilmenevällä tavalla.

Hallinto-oikeus katsoo, että vasta määräyksen 3 mukaisen suunnitelman esittämisen ja hyväksymisen jälkeen tulee, mikäli se on tarpeellista, antaa rakenteiden ja laitteiston purkamista ja poistamista, maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuustutkimuksen teettämistä, tutkimuksen raportin laatimista, ilmoituksen tekemistä, maaperän ja pohjaveden kunnostamista sekä maaperän ja pohjaveden tarkkailua koskevia tarkempia määräyksiä.

#### Sovelletut oikeusohjeet

Perusteluissa mainitut

#### Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Valitusosoitus on liitteenä HaK (07.07).

Diaarinumero

00599/15/5132

Asian ovat ratkaisseet lainoppineet hallinto-oikeustuomarit Päivi Jokela ja Reeta-Kaisa Eriksson sekä luonnontieteiden alan hallinto-oikeustuomari Juha Väisänen. Asian on esitellyt Reeta-Kaisa Eriksson.

Päivi Jokela

Juha Väisänen

Reeta-Kaisa Eriksson

Toimituskirjan antaja:



Inkeri Eriksson  
lainkäyttösihteeri

Diaarinumero  
00599/15/5132

**Jakelu**

Päätös ja maksutta

Oy Teboil Ab/  
Asianajaja Kari Marttinen  
Asianajotoimisto Hammarström Puhakka Partners Oy  
saantitodistuksin

Jäljennös maksutta

Lohjan ympäristö- ja rakennuslautakunta

Lohjan terveydensuojeluviranomainen

Lohjan kaupunginhallitus

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos, Lohjan paloasema

Lohjan vesi- ja viemärilaitos

Maanmittauslaitos

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus/  
Ympäristö ja luonnonvarat, sähköisesti

Etelä-Suomen aluehallintovirasto/  
Ympäristölupavastuualue, sähköisesti

Suomen ympäristökeskus, sähköisesti

IE

## Liite hallinto-oikeuden päätökseen

### VALITUSOSOITUS

#### Valitusviranomainen

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta **korkeimmalta hallinto-oikeudelta** kirjallisella valituksella.

#### Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa** päätöksen tiedoksisaantipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta.

Tiedoksisaantipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin kysymyksessä on sijaistiedoksianto, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi kolmantena päivänä tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään.

#### Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajassa korkeimmalle hallinto-oikeudelle.

Valituskirjelmä liitteineen voidaan lähettää myös postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitettavan valituskirjelmän tulee olla toimitettu siten, että se viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä on kokonaisuudessaan käytettävissä viraston vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä. Valituskirjelmän ja muiden valitusasiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

#### Valituskirjelmän sisältö ja allekirjoittaminen

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava korkeimmalle hallinto-oikeudelle, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja kotikunta
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta. Valituskirjelmässä on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero sekä mahdollinen sähköpostiosoite, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa. Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmälle valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

## **Valituskirjelmän liitteet**

Valituskirjelmään on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on, jollei hän ole asianajaja tai yleinen oikeusavustaja, liitettävä valituskirjelmään valtakirja, jollei valittaja ole valtuuttanut häntä suullisesti valitusviranomaisessa tai ellei sähköisesti toimitettavassa asiakirjassa ole selvitystä asiamiehen toimivallasta.

## **Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot**

**Postiosoite:** Korkein hallinto-oikeus  
PL 180, 00131 Helsinki

**Käyntiosoite:** Fabianinkatu 15, Helsinki

**Puh.nro:** 029 56 40200

**Telefax:** 029 56 40382

**S-posti:** korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

**Aukioloaika:** arkipäivisin klo 8.00-16.15

